

NARODNI LIST

Glasilo na odne stranke za Štajersko.

Ishaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljave (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta številka 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Ponosna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petič vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristopnine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Nagodba.

Spisal Sl.

To za vse sloje naše države velevažno vprašanje stoji sedaj v ospredju političnega polja. Je pa tudi zares tolike važnosti, sega s svojimi učinki in nasledki tako globoko v gospodarsko življenje naše državne polovice, da je upravičena napeta pozornost, s kojo vsi stanovi prebivalstva pozorno motrijo dogodke, tičeče se nagodbe v državnem zboru.

Za nas Slovence, po veliki večini živeče od kmetijstva, kakor za avstrijsko kmetijstvo sploh, je ta nagodba, kakor vsaka nagodba z Ogrsko sploh, gospodarsko škodljiva. Do tega spoznanja so prišli vsi na čelu agrarnega gibanja v Avstriji stoječi možje uvidevši, da je avstrijsko kmetijstvo napram ogrskemu vsled manjše rodovitnosti zemlje, višjih plač in davkov v slabšem položaju in da je vsakoršna nagodba, katera izroča naše kmetijstvo brezpogojno ogrski konkurenci, na največjo škodo našemu kmetijstvu.

Centralno vodstvo avstrijskih agrarcev (poljedelcev) je toraj sprejelo tudi to točko načelnega nasprotstva proti nagodbi v svoj program in je jasno in določno zahtevalo, da se ga je dolžan držati vsak državni poslanec, kateri je na podlagi agrarnega programa kandidiral in izvoljen bil. Vsi izgovori tukaj nič ne pomagajo, nagodba je ne samo po našem prepričanju, ampak tudi po prepričanju največjih poznavalcev našega kmetijstva, po prepričanju prvih agrarnih avtoritet v Avstriji našemu kmetijstvu toli nevarna, da je pravo izdajalstvo na koristih kmečkih volilcev, ako njih poslanci ne le ne naprotujejo nagodbi, ampak še celo glasujejo zanjo.

Z zadovoljstvom konstatujemo, da je postopanje „zveze južnih Slovanov“ v državnem zboru in v njej stoječih naših poslancev Ježovnika in Robleka v tem vpogledu popolnoma v soglasju z našim kmečkim programom. A ne samo načelna nasprotnica nagodbe je „zveza južnih Slovanov“, ampak ona si tudi prizadeva storiti vse, da se prepreči pravočasno rešitev nagodbe. Če se posreči

obravnavanje in rešitev zavleči do novega leta, je nagodba podrtja in vršiti se morajo nova pogajanja. Stremljenje njenih nasprotnikov je torej sedaj potom zavlačevanja omogočiti njeno pravočasno sprejetje.

Prav lepa prilika se je nudila k temu v seji poslanske zbornice dne 28. novembra t. l. pri glasovanju o nujnosti predlogov poslancev Rennerja in Schrammelja radi podražanja živin in radi kartelov i. t. d. O nujnosti teh dveh predlogov se je debatiralo v zbornici nad 14 dni in če bi se bilo posrečilo dobiti za nujnost meritorne razprave potrebno dvetretjinsko večino glasov, potem bi se razprava o nagodbi odgodila vsaj za 10 do 14 dni in bi se njena pravočasna rešitev tem potom zabranila.

V tem spoznanju so glasovali mnogoštevilni agrarni poslanci in tudi člani „Zveze južnih Slovanov“ iz taktičnih razlogov za nujnost teh predlogov.

S tem pa seveda ni rečeno, da so se strinjali z vsebino omenjenih predlogov — kateri pa imajo sicer tudi nekaj dobrih zrn! — in, da jim hočejo pripomoči do uveljavljenja; ne, šlo se je pri tem glasovanju, kakor že rečeno, edino le za pridobitev časa v prid izpodbijanja nagodbe.

Predbacivanje klerikalcev, da so se s tem člani „Zveze južnih Slovanov“ postavili na kmetijstvu nasprotno stališče socijalnih demokratov, je zlobno sumničenje, je farizejsko zavijanje in prikrivanje resnice z očitnim namenom, odvrti pozornost naših kmečkih volilcev od njihovega lastnega protiagrarnega, protikmečnega stališča napram nagodbi. Temu namenu služi tudi veliki vik in krik v našem slovenskem časopisju radi dalmatinske železniške zveze. Ta železniška predloga je veliki humbug, veliko slepilo za avstrijske volilce in njih zastopnike.

Avstrijska vlada je res predložila parlamentu zakonski načrt o grajenju avstrijskega dela te takozvane dalmatinske železnice. Če se te delne proge tudi res zgradijo, dobimo le dve mali progi, ki bi imeli samo lokalni, ne pa občenarodno-

gospodarski pomen za Slovence, kajti ogrskega dela te zveze še niti na papirju ni in je gotovo, da se ne bo zgradil.

Ministerski predsednik Beck je v pomirjenje svojih ovčic sicer izjavil, da je železniška zveza z Dalmacijo zasigurana, a njegova izjava se nikakor ne vjema z ono, ki jo je podal Weckerle v državnem zboru, ki je rekel, da je odvisna izvršitev hrvaškega dela te proge od prispevka mnogih milijonov zastran hrvaško-slavonskega melioracijskega fonda. Po izjavi hrvaških poslancev v budimpeštanskem drž. zboru je patafond popolnoma izčrpan in vsak prispevek k železnici nemogoč, toraj tudi gradnja iste nemogoča.

S tem je pač dovolj jasno dokazano, da ni smatrati predloge o „dalmatinski železnici“ resuo, ker se njen ogrski del ne bo zgradil.

Če bi bili imeli obojestranski vladi resen namen v dosego te zveze, bili bi pač tozadevne obsežne dogovore priklopili nagodbenim zapisnikom, kateri imajo n. pr. natančne določbe, kako naj bodo urejeni blevi za opazovanje uvažane živine, nimajo pa ne ene besedice o tej železniški zvezi.

Istotakšna „pridobitev“, kakor ta železnica, je za nas finančna stran nagodbe. Navidezno zvišanje ogrske kvote za 2 odstotka, to je približno za letnih 5 milijonov kron, je morala naša vlada Ogrski v drugih denarnih vprašanjih več kot desetkrat povrniti.

Omenimo le skupnost carinskih dohodkov, pri kojih je naša državna polovica prikrajšana za letnih več nego 20 milijonov, omenimo le konvertiranje takozvane blokrente, pri kateri se je Ogrski podarilo kar skupaj nad štirideset milijonov kron.

Istotako škodljiva za nas je skupnost Avstro-Ogrske banke.

Gospodarska moč avstrijske državne polovice je temelj skupni banki; postavljena je pa po ravno tej banki v službo ogrske politike.

LISTEK.

Jarema.

Pripovedka iz zaporoškega življenja.
Prevel iz maloruščine Podravski.

(Dalje.)

Burlaj in hlapci planejo na Jaremo. Vendar ne bili bi ušli nesreči, ko bi se ne bila nakrat, kakor bi iz zemlje vzrasla, pojavila dva zaporoška Kozaka.

Že dolgo sta poslušala vse, kar se je tu godilo. Korakajoča po hosti na Burlajevo pristavo sta prišla čisto blizu k prepirajočim se in nihče ju ni zapazil za gostimi vejami. Ko zapazita, da je Burlaj z dvema hlapcema planil na Jaremo, poskočita ter stopita med nje.

„Stoj!“ zakriči eden izmed njih, ki sicer ni bil več mlad, toda močan Kozak, nekdanji kurenov ataman Husjak; zapazil je, kako so se Jaremi zalesketale oči in kako je stisnil v roki svojo sabljo. „Stoj! Ne spodobi se pretepavati Kozaka s palicami. Da izrečejo sodbo, so tovariši in koševi; oni naj sodijo o tvojem razžaljenju. Vendar zvezati in odgnati ga na Sič, ni prepovedano, to lahko storite. Naj vidijo vojaki, kako se spoštujejo vojaški običaji in kako vrše vojaški posel!“

„Sabljo v stran, Jarema!“ mu zakliče Husjak.

„Ni še propala moja mladeniška moč!“

S temi besedami skoči Jarema z gole sabljo naprej, v nadi, da despe do svojega konja, ki je stal nedaleč strani.

„Tako ti spoštnejš starešine!“ In oba Sičevca, prijemša za sablje, planeta na Jaremo.

Kakor bi trenil, se prekrizata njuni sablji in čez trenutek leži Husjak na tleh z razbito glavo. Enako bi se bilo zgodilo tudi drugemu Kozaku, da se nista priklatila hlapca od zadaj ter prijemši Jaremo za roke, ga vrgla na tla.

„Tako, tako, pasji sin! Ne samo, da hodiš z babami okrog, še svoje tovariše ubijaš. Sedaj boš videl, kaj je vojno sodišče. Hej, fantje, povežite ga, prokletega sina, pa v kočjo z njim, in potem dalje na Sič na obravnavo!“ zapove drugi Kozak.

Jarema mračno molči ter naježi obrvi.

Hlapca mu s pasovi zvezeta roke na hrbtni. Brani se pač nekaj časa; ko pa vidi, da je zaman vse prizadevanje, pobesi glavo ter se ne ustavlja dalje.

Katrica, ki se je tudi čutila krivo, strepeta po vsem životu; nakrat se prikaže oče. To jo tako zbega, da ne ve, kaj početi.

„Nu, hčerka, Bog ti vrni ljubezen in tvoje dobre besede. Na Jaremo pa pijuni, on te nima rad, ker noče zapustiti Siče ter živeti z nami.

Sedaj pa pojdi v kočjo, pozneje se že še kaj pomenimo.“

„Oče, odpustite mi!“ je prosila očeta. „Odpustite mi radi mene, ker me je on rešil.“

„Pojdi Katrica domu! Burlaj sedaj ne more odpustiti. Saj vidiš!“ Pri teh besedah pokaže na okrvavljenega Kozaka. „Oprostite mi more sedaj samo vojska.“

Jokaje in potrtega srca se napoti Katrica domu, a za njo vsi ostali.

Potoma se jim pridruži tudi Ivan. Spal je bil nedaleč od reke in ko je začel krič ter žvenket sablji, je planil pokoncu, a vse je bilo že končano. Ko zapazi zvezanega Jaremo in krvavega Husjaka, si takej domisli, kaj se je pripetilo. Breznadejno mahne z roko in gleda Jaremo.

„Babe, same babe!“ šepeče sam pri sebi stari Kozak. „Mar nisem rekel, da to ne pelje k srečnemu koncu?“

Jezno gleda Katrico in otožno pobesi glavo ter odide za onimi, premišljujoč, na kak način bi rešil tovariša.

Pokazalo se je, da je Husjak še živel. Previdno so ga prenesli v hišo in Burlaj mu je z izkušeno roko zavezal rane. Kmalu se je pomirilo vse naokrog, samo v kočji je bil slišati Katricin jok, ki se je žalostna stiskala Marici na prsa.

(Dalje prih.)

Od nas gospodarsko mnogo slabjša Ogrska je navezana sedaj in v bližnji bodočnosti na skupnost banke, da, od te skupnosti je odvisen gospodarski obstanek, odvisna pa tudi politična moč Ogrske.

Z nagodbo in s skupnostjo banke podajamo Ogrski mi sami orožje in sredstva v dosego toli zaželjene samostojnosti.

Gospodarski in politični razvoj Ogrske se je vršil in se naj potem nove nagodbe še nadalje vrši na naše stroške in z našim denarjem se naj Ogrska povzpne tako visoko, da ji bo mogoče uresničiti svoje želje po neodvisnosti.

Dokazano je toraj, da je ta nagodba škodljiva za nas tako v gospodarskem, kakor tudi v občeavstrijskem pogledu, in da je odločitev, kakšno stališče naj zavzemamo mi, narodna stranka in naši poslanci napram njej, jasno kot beli dan. Naš skupen glas mora biti le: Bolje nobene, kakor slabo nagodbo, toraj — proč s to nagodbo!

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Piše dr. A. Božič.

Voditelji socialno-demokratske stranke so že od rojstva stranke sem skušali doseči vpliv na kmečko ljudstvo. Videli so, da so pridobili pač tovarniške delavce v svojo stranko in da je vanjo pribežal tuintam kak izobraženec, ki se je smatral od usode določen za političnega vodjo stranke v malem ali velikem, — bolelo pa jih je, da kmečko delavstvo in kmečko ljudstvo ni hotelo o socialni demokraciji ničesar vedeti. — Ravno to dejstvo je vzbudilo v socialnodemokratski stranki mržnjo do kmečkega ljudstva. — Lahko bi navedli iz knjig in spisov posameznih socialističnih pisateljev cele odstavke, ki kažejo neovržno, da si socialistična stranka s kmečkim vprašanjem ni vedela pomagati in da je vprašanje o zboljšanju malo-kmečkega stanu naravnost zanikala in zametavala.

V zadnjih letih so se lotile razven socialno-demokratske stranke tudi druge politične stranke organizacije delavstva na podlagi svojih političnih načel in dosegle so v mnogih krajih jako lepe uspehe. — Naravno je, da je vsled tega skušala socialna demokracija svoje stališče v delavstvu z revizijo svojega programa utrditi; morala je pa tudi začeti gledati na pridobitev tal v drugih stanovih. — Najbližji se ji je zdel kmečko delavski stan in stan malih kmetov in obrtnikov.

Zanesti socialno-demokratski program — seveda za kmečke razmere prirojen — med slovensko kmečko ljudstvo ter skušati malega kmeta in kmečkega delavca pritegniti v strankino organizacijo, to je namen brošurice,¹⁾ katero je izdala in založila založba socialno-demokratskega časopisa „Naprej“ v Idriji. — Anton Kristan se je spravil v tej brošurici nad kmečka vprašanja ter objavil načrt, po katerem bi naj postali slovenski kmetovalci deležni dobrot svoječasne socialno-demokratske svetovne preosnove. „Kajti šele s socialistično organizacijo poljedelstva izginijo s kmetov latifundije, (!) pa tudi kočarji, bajtarji in podobni proletarci na kmetiji. Še le potem izginijo one premoženjske razlike, ki povzročajo, da so vse poljedelske reforme enostranske ter absolutno brez koristi za ogromno večino kmetiškega prebivalstva.“²⁾

Mora se priznati, da ima g. Kristan dobro voljo in še večje zaupanje v svoj kmečki (agrarni) program.

Poglejmo si ga torej natančneje.

Po objavi statističnih podatkov uradne statistike iz leta 1902. pride pisatelj brošure do pravilnega zaključka, da večina na slovenskem ozemlju se nahajajočih gospodarskih podjetij pripade malim kmetijam ter da v primeri s številom teh velike kmetije nad 100 hektarjev niti v poštven pridejo. — Izvajanja iz te uradne statistike pa ne odgovarjajo resničnim dejstvom. — Ni namreč res, da „v ogromni večini teh podjetij delajo ljudje, ki so sicer gospodarji, posestniki, — ali razen onih, ki posedujejo nad 30 hektarjev (nad 52 oralov) ne živi noben od „svojega posestva“. „Ako hočejo živeti, morajo poiskati najrazličnej-

ših virov za potrebne dohodke. Obdelujejo večjim posestnikom polje, delajo v gozdih, doma in v tujini, tešejo tramove, izvršujejo najrazličnejša rokodelstva, pečajo se z domačo obrtjo, vozijo z živino proti plačilu.“³⁾ „V gospodarskem oziru je posestnik podjetja v velikosti do 30 ha mali kmet, kajzar, v političnem oziru brezpraven državljan, v duševnem pa zanemarjen in potlačevan.“⁴⁾

Te trditve ne odgovarjajo pravim, resničnim odnosom; o tem bi se gospod Kristan lahko prepričal, ako bi pogledal le okoli sebe in se pobrigal, koliko zemlje naš kmet povprečno poseduje. Uradna statistika sicer daje nekaki vpogled v gospodarske razmere, slepo številkam slediti pa ne gre. — Notorično je namreč, da se nahajajo ona mala posestva, ki obstojijo le iz hiše in poedinih malih parcel, torej posestva, ki merijo pol orala, en oral ali nekaj čez, večinoma okoli mest in trgov ter izvršujejo tam lep, od socialistov osovražen namen, storiti mestnega delavca stalnega, trdnega in neodvisnega, dati mu zaslonbe in vplivati nanj telesno in moralno. Notorično je dalje, da je na kmetih takih malih, „bajtarskih“ posestvec malo, da pa tudi tukaj niso nič drugega kakor delavski domovi. Notorično je tudi, da „latifundij“ pri nas sploh ni, vsaj ne v tem smislu, kakor se navadno rabi ta beseda. — Naši „kmetje“ posedujejo po pretežni večini posestva v velikosti od 10 do 50 oralov (ca 5—30 hektarjev). In te „kmetije“ jih rede, poklic teh posestnikov je samo „kmečki“, je poljedelstvo. — Manjši kmetje se pečajo bolj z živinorejo, večji z vsemi panogami kmetijstva, posebno z obdelovanjem polja. — To niso „kajzarji“, brezpravni državljanji, „duševno zanemarjeni in potlačevani“, ampak kmetje so, katerim je sicer nedostajalo do sedaj dovolj lastne stanovske zavednosti in sile, dovolj zaupanja v lastno moč in prepričanja o svoji veljavi, katerim pa še nikakor ni treba nad seboj obupavati, — ker jim zadnja ura še gotovo ni prišla.

In ti naši kmetje začeli so se organizirati, združevati se v stanovskih organizacijah, ker uvidevajo veliko korist in potrebo skupnega dela in ker uvidevajo, da se v kmečkem vprašanju ne sme delati razločka med malimi in večjimi kmeti, da se ne sme hnjskati poljedelskega delavca zoper kmeta in narobe, ampak da so stremljenja vseh v kmetijstvu zaposlenih in iz kmetijstva živčih ljudi soglašujoča, ne si nasprotujoča. Kmečki delavec ima interes na tem, da gospodar njegov uspeva in izhaja, ker dobro ve, da bo mu mogel le takrat dati dober zaslužek, ako sam kaj ima in mu gospodarstvo nese. — Kmet — mali kakor veliki — pa imata interes zopet na tem, ako kmečki delavec izhaja, ker veda, da jima je na pomoč in da si ga moreta obdržati le, ako mu nudita primerne dohodke. — Mali in veliki kmet tudi uvidevata, da imata od dobrih cen svojega dohodka oba dobiček; kajti ako bo cena žitu dobra, tudi cena živini ne bo slaba, ker je oboje drugo od drugega odvisno in ker ima tudi manjši posestnik vseeno tuintam poleg žirine še kaj iz poljedelstva na prodaj (n. pr. fižol, krompir itd.).

Socialna demokracija je imela od začetka sem kot delavska stranka v svojem programu boj proti kapitalistom. Danes uvidevajo socialno-demokratski voditelji, da si interesi industrijskega delavstva in industrijalcev samih ne nasprotujejo v drugem kakor v tem, da navadno industrijalci neradi pustijo delavce k polno obloženi mizi in si morajo delavci boljše življenjske pogoje šele priboriti, — da pa ima industrijsko delavstvo interes na dobri zaposlenosti industrije, na cenem kapitalu, sploh na dobri konjunkturi, ker je od tega odvisna visokost mezde, število uslužbenih delavcev itd.

Mi vidimo, da zgubi tisoče in tisoče industrijskih delavcev svoj kruh, ako padajo cene industrijskim izdelkom, ako nastane kriza v tej ali oni industrijski panogi. — Obratno, — ako so tržne razmere za industrijo ugodne, ima tudi delavstvo od tega korist.

In če uvidijo socialno-demokratski voditelji to resnico pri industrijskih delavcih, zakaj bi je ne smeli uvideti pri poljedelstvu. Ali nima tudi tukaj delavec interesa na dobrem zaslužku? Ali more dobiti dober zaslužek od gospodarja, kateremu se slabo godi, ker svojih pridelkov ne more razpečevati, ker so cene nizke? Ali nima sam interesa na tem, da svoje lastne, četudi male pridelke dobro v denar spravi?

Toliko odkritosrčnosti se pač mora zahtevati od vsakega političnega programa, da ne postavlja razmer na glavo, da ne razdira tam, kjer je treba graditi, da ne skuša med stanove vreči prepira, ki je potem za oba prepirajoča škodljiv. (Dalje sledi.)

Ponemčevanje slovenskih šol.

(Javno vprašanje, oziroma poziv na gosp. šolskega nadzornika Dreflaka in deželni šolski svet v Gradcu.)

Na slovenski ljudski šoli v Gornji Radgoni poučuje provizorična učiteljica Anoschek, katero se je namestilo tam edino-le vsled njenega nemškega mišljenja.

Kljub temu, da se zahteva za tukajšnjo slovensko šolo skušenj iz slovenskega jezika — kar je pač samoobsebi umevno, in kljub temu, da se je potegovalo za to mesto več učiteljskih močij, med temi neki učitelj z izvrstnimi spričevali in s pohvalnimi prilogami okr. šolskega sveta, se nam je vsililo to učiteljico, ki iz slovenskega jezika nima dragih skušenj, kakor spričevalo ljudske šole v Ljutomeru, ter se jo hoče tukaj definitivno namestiti, ne da bi imela za to potrebnih skušenj iz slovenskega jezika, in ne da bi se mesto razpisalo.

To oboje je protipostavno.

Učiteljica Anoschek ima zrelostno spričevalo samo za nemške šole, ker je obiskovala preparandijo v Gradcu, skušnjo sposobnosti hoče v jako kratkem času položiti tudi ondi, tedaj brez znanja slovenščine.

Ona pri vsaki priliki zasmehuje vse, kar je slovenskega, češ, da ji je vse „preordinir“, posebno tudi slovenski jezik, katerega nazivlje vedno: „diese ordinäre Sprache“; ona zasramuje v šoli slovenske učence, ker ji ne morejo odgovarjati, — umevno, ker jim vbija le nemščino v glavo in je vsled tega otroci ne umejo in ne marajo; v slovenskem jeziku pa poučuje tako vzorne (namreč nič), da otroci niti najmanjše naloge ne zmorejo, o slovnici ali pravopisu niti govora, kajti vsakokrat, ko bi imela le kake pol ure poučevati slovenščino, pusti deco samo ter se ne bavi dalje z njo, — kar je seveda le pesek v oči.

Iz vsega tega je pač razvidno, da ta učiteljica ne spada na to šolo, na katero je prišla ne vemo na kak način.

Dotična učiteljica se tu okoli baha, da sta ji to mesto ponudila gosp. nadzornik Dreflak in „dični“ poslanec Malik, češ da je dobi, če le hoče, in da skušnjo sposobnosti ne potrebuje — na slovenski šoli — !?; vse to najbrž vsled njenih zaslug v hajlanju ob priliki slovesnosti povodom umeščenja Gornje Radgone med trge!

To je nečuveno postopanje šolskega nadzornika Dreflaka, ki bi moral v prvi vrsti imeti pred očmi blagor dece in šolski zakon, ter gledati le na zmožnosti prosilcev, ne pa na sladkogladio lice in politično naziranje.

Vprašamo g. nadzornika, s čim on opravičuje nepostavno nastavljanje za slovensko šolo nezmožne učiteljice, kdo mu daje pravico obljubovati definitivno službo učiteljici, ki je ne more spolnovati, in to celo brez razpisa službe, kakor se govori, in kako si sploh upa g. nadzornik jo kratkomalo dispencirati od znanja oziroma skušenj, katere postava za slovenske šole predpisuje!

Če g. nadzornik ne pozna ozir. noče poznati šolskega zakona, potem pozivljamo slavni deželni šolski svet, da ali odstrani nezmožnega oziroma šolskemu zakonu kljubujočega nadzornika, ali pa ga prav korenito pouči o njegovih dolžnostih, ter prestavi učiteljico Anoschek na nemško šolo, za katere ima potrebno skušnjo, obenem pa poskrbi, da se to učiteljsko mesto postavnim potom razpiše ter namesti učitelj, ki ima postavno potrebne skušnje za slovenske šole.

Obenem se obračamo do naših gg. poslancev, da takoj store potrebne korake, da se učiteljica Anoschek odpravi s tega mesta, ter isto postavnim potom razpiše.

Ravnatelj te šole g. Erschenjaka pa, ki tako lepo opravičuje učiteljico Anoschek, češ da ji ni treba znati in delati izpitov iz slovenskega jezika, in ki namenoma pospešuje ponemčevanje te šole, pozivljamo jako vljudno pa resno, naj vendar že enkrat gre v zasluženi pokoj, saj je tekom 43 let svojega službovanja dovolj teptal svoj narod s ponemčevanjem njemu izročene mladine.

¹⁾ „Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo. Iz poročila ured. Ant. Kristana na logaški konferenci dne 29. julija 1907, II. svezek, cena 10 vin. 1907. Založila in izdala založba časopisa „Naprej“ v Idriji.“
Tisk I. Pr. Lampreta, Kranj.

²⁾ Str. 14.

³⁾ Str. 5.

⁴⁾ Str. 6.

Avstro-ogrška nagodba.

Piše dr. Z.

(Dalje.)

Deklar. obstoji torej med Avstrijo in Ogrsko carinska in trgovinska zveza, tvorite obe državi eno carinsko ozemlje. Med njima se ne smejo tačas postaviti carinske pregraje, torej tudi ne pobirati carina od blaga, ki se uvaža iz ene zvezne države v drugo. Carina pa ni, če se pobira v drugi državi od uvažanega blaga užitninski davek, ker se tak tudi od enakega domačega blaga pobira. Omeniti je še takozvane surtakse iz l. 1903, t. j. davka od sladkorja, ki se uvaža iz ene v drugo delno državo. Četudi na videz carina, je pravzaprav užitninski davek, ki je v obeh polovicah po enakih načelih nujen.

Carina se porabi za skupne stroške. Od kosmate carine pa je predvsem odšteti upravne stroške spojene s pobiranjem in zaračunanjem in ki znašajo sedaj v tostranski polovici 5 milijonov, v onostranski pa 1'6 mil K; dalje se odštejejo takozvane davčne restitucije. Ako se namreč užitninski davek že pri pridelovanju kakega predmeta pobira, ta predmet se pa potem ne porabi doma, ampak se izvaža v inozemstvo, se užitninski davek proizvajalcu vrne. Ta manipulacija se imenuje davčna restitucija. Končno se odšteje še za Bosno in Hercegovino povprečni znesek 1.200.000 K za tamošnje upravne stroške. Ostanek je šele čista carina, ki se uporabi kvoti razmerno za pokritje skupnih državnih stroškov. V kolikor skupni državni stroški s carino niso pokriti, prispeva k ostanku vsaka država v razmerju kvote.

Glede pomorske plavbe se mora uprava pristanišč in zdravstvena policija v obeh polovicah izvrševati po enakih predpisih; trgovske ladje plujejo pod skupno zastavo; trgovske in ribiške ladje uživajo v vsaki polovici iste pravice kakor doma; njih interese napram tujim državam zastopajo skupni konzuli in ministerstvo za notranje stvari. Pristaniščne pristojbine se pobirajo v obojestranskih pristaniščih po enakih pravilih. Majaki se stavijo na skupne stroške. V obeh polovicah mora veljati isto zasebno pomorsko pravo.

Plavba po tuzemskih vodah je urejena z mednarodnimi predpisi dunajskih kongresnih in donavskih aktov iz l. 1857. Ako se dotikajo tuzemske vode s svojim tokom obeh polovic, morajo se predpisi o plavbi, o rečni policiji in o ohrambi struge dogovorno določiti.

Glavne železnice v obeh polovicah se morajo po istih načelih staviti, obrat izvrševati in upravljati.

Konzulatne zadeve vodi ministrstvo za vnanje stvari dogovorno z obojestranskima trgovinskima ministroma.

Statistični material o trgovinskih razmerah in o prevažanju morata si oba trgovinska ministra med seboj prijavljati.

Solni in tobačni monopol (t. j. državi izključno pridržana pravica tobak in sol proizvajati, prvega tudi prodajati), potem užitninski davki in sicer od špirta, piva, sladkorja in petroleja, ki se pobirajo že pri izdelovanju, se imajo v obeh polovicah po enakih zakonih in izvršilnih predpisih upravljati, kateri zakoni oz. predpisi pa se morajo dogovorno izpremeniti.

Užitninski davek se pobira v tisti državi, kjer se dotični predmet (špirit, pivo, sladkor, petrolej) proizvaja. Ker pa ima ta davek končno plačati le konzument, ker je dokazano, da se imenovanega blaga v Avstriji več proizvaja nego na Ogrskem, naravno torej tudi iz Avstrije na Ogrsko več izvaža nego obratno, bi obstajala za ogrsko državo očitna krivica, ko bi njeni državljani uživali blago, od katerega pobira davke in uživa koristi Avstrija. Zato ste obe polovici dogovorili takozvano preodkazno postopanje obstoječe v tem, da ima ona polovica, ki je od gori imenovanega blaga pobrala užitninski davek, potem pa blago v drugo polovico prodala, tej polovici dotični davek odstopiti.

Približno na isti misli temelji tudi že omenjena surtaksa na sladkor. Vsled bruselske sladkorne konvencije (dogovora) z dne 5. marca 1902, so se odpravile sladkorne premije plačevane cukrarnam za proizvajanje ozir. izvažanje sladkorja. S tem so bile naše cukrarne dokaj oškodovane, ker niso mogle več z inozemskim sladkorjem tekmovali. Zato se jih je hotelo oškodovati s tem, da se je vsaki cukrarni spečevanje gotove količine sladkorja za domačo uporabo zagotovilo. Ker pa je tak korak nasprotoval konvenciji, je bil s ces. naredbo z dne 31. jan. 1903. zopet odpravljen. Ogrska pa, ki je zasto-

pala stališče, da se sme Ogrski potreben sladkor kriti le z ogrskimi izdelki, je dosegla pri avstrijski vladi posebno domembo, slovom koje se ima od sladkorja iz Avstrije na Ogrsko izvažanega pobirati prehodni davek 3 1/2 kron od 100 kg. Ta davek se od takrat naprej pobira, čeravno še nista oba parlamenta dotične domembe potrdila, in se zaračunava, dočim se bo izplačal šele, ko bo domemba vzakonjena.

(Konec prih.)

Iz političnega sveta.

Nagodba.

Hud porod je to! Baron Beck bi rad spravil nagodbo pod streho, pagre slabo. Zato je dal vložiti nagodbeni predlog celo kot nujni predlog. Vendar, kakor je danes videti, še to vse ne pomaga, ker še nima 343 poslanecv za nagodbo. Imeti mora namreč, ker je za nujni predlog potrebna dvetretjinska večina. Vladni listi sicer že razglashajo, da jo ima. Prihodnji dnevi to pokažejo.

Zveza južnih Slovanov

je sklenila zavzeti stališče proti nagodbi.

Nagodbeni odsek

je razpravo o nagodbi dokončal in predložil zbornici poročilo, v katerem slika nagodbo kot dobro in pozivlje zbornico, naj jo sprejme.

V državnem zboru

je predložila vlada načrt zakona glede znižanja davka na sladkor.

Portugalsko.

V nedeljo dne 8. t. m. ima monarhistična stranka velikanski shod, na katerem se bo baje odrekla pokorščina kralju in se bo prisegla prestolonasledniku.

Proti poklerikaljenju vseučilišč

je vložil nujni predlog češki poslanec vseučiliški profesor dr. Masaryk.

Za izločitev bogoslovskih fakultet iz vseučilišč so vložili nujni predlog socijalno-demokratski poslanci.

300.000 Amerikancev,

t. j. izseljencev iz Italije v Ameriko, se je vsled velikanskega poloma v Ameriki, vrnilo v Italijo. Italijanski delavci bodo torej v velikanskih množinah preplavili naše kraje.

Ogrski škofje — proti Slovakom.

Ogrski škofje ne vedo, kako bi se bolj prikupili vladi. Nedavno so zborovali in so izrekli cerkveno kletv nad listom Slovakov „Lidove noviny“ (ljudski časopis). „L. N.“ so pisane popolnoma v klerikalnem duhu. A en greh imajo: slovaški list so, zato pa — prokletstvo nanje. Kaj katoličanstvo, kaj vera — madžarstvo je tudi škofom prvo. Pa prav je to! Slovaško ljuštvo se vsaj ne bo več slepo pokorilo breznarodnem klerikalizmu.

Češki „narodni klub“,

ki šteje 67 članov, je izvolil načelnikom dr. Kramarja.

Šestdeseto leto

vladanja je nastopil dne 2. dec. avstrijski cesar Franc Jožef I.

Hrvatski sabor

je sklican na dne 12. t. m. Socijalno demokratska stranka Hrvatske in Slavonije je sklenila prirediti na ta dan sijajno manifestacijo za splošno in enako volilno pravico. Tisoče in tisoče delavstva bo prikoračalo pred sabor.

Trgovinski minister

izda v kratkem naredbo, s katero se znižajo poštna, brzojavna in telefonska pristojbine s 1. jan. 1908.

Domobranskim ministrom

je imenovan namesto odstopivšega Latscherja fml. Georgi.

Pokojnine ministrov.

Socijalni demokrati nameravajo v kratkem vložiti predlog, naj se odpravijo pokojnine ministrov.

Podržavljenje železnic,

Železniško ministerstvo je pozvalo ravnateljstva privatnih železnic, naj imenujejo svoje zastopnike za pogajanja glede podržavljenja dotičnih železnic.

Poljaki proti nemškemu nasilstvom.

V odgovor na znano takozvano „poljsko predlogo“ v pruskem deželnem zboru nameravajo Poljaki v Poznanju povzročiti, da bodo galski sezijski delavci bojkotirali nemške veleposestnike med Poljaki. Skrbelo se bo, da dobe delo ali doma, ali pa v Turingu, Meklenburgu, Hanovru itd. Tudi maloruski delavci se pritegnejo v to gibanje. Poljaki upajo s takim bojkotom upropastiti nemške kmetije v poljskih krajih.

Belokranjska železnica.

Železniški odsek je izvolil za poročevalca o belokranjski železnici in dalmatinski zvezi v drž. zbornici posl. Ivana Hribarja.

Podraženje živil.

V četrtkovi (20. nov.) seji je drž. zbor v poimeničnem glasovanju po večdnevni debati odklonil z 197 proti 207 glasom nujnost Rennerjevega predloga glede podraženja živil. Za nujni predlog je treba dvetretjinske večine. Te pa ni bilo. Med soc. demokrati je izid glasovanja zbudil velikanski hrup.

Nové uniforme.

Vojaki deželne brambe dobe uniforme zelenkasto-sive barve.

Proti ponemčevanju Poljakov.

V seji državnega zbora zadnji četrtek 28. nov. so slovanske stranke sijajno manifestirale zoper nasilno politiko pruske vlade proti Poljakom. Kakor znano, je pruska vlada predložila tamošnjemu dež. zboru novo „poljsko predlogo“, s katero bi se vladi dala še večja, poštenosti in človečnosti v obraz bijoča moč za zatiranje Poljakov. V imenu avstrijskih Poljakov je zato posl. Glombinski opozoril vladu na to. Poljakom sovražno predlogo ter slovesno protestiral proti takim nakanam pruske zbornice. Praša predsedstvo zbornice, ali je voljno dati tem čustvom in pomislekom izraza na pristojnem mestu. V imenu Jugoslovanov je podal izjavo v istem smislu posl. Hribar, v imenu Starorusov dr. Markov, za češke soc. demokrate Hudec, za češke radikalce Klofač, za češki „narodni klub“ dr. Kramar, za „židovski klub“ Stand, za Italijane dr. Conci, za poljsko ljudsko stranko Stapinski, za slovenske klerikalce dr. Krek in za maloruske socijaliste Vityk.

Dopisi.

Iz Savinske doline. Slovenskemu Gospodarju „v pouk in zabavo“ naznanjamo, naj le še več takih neumnosti poroča o našem vrlim poslancu. Njegove zasluge vemo Savinčani ceniti, tembolj ker je med nami zrastel in ga kot moža in poštenjaka poznamo od nog do glave. Vse obrekovanje in laži ter razne izmišljotine obsojajo samo Slov. Gospodarja in njegove urednike, katerih poštenost je jako nizko padla; mi Savinčani se sploh še samo v toliko brigamo za njega, da ga imamo za zgled, kam človeka strast pripelje; oznanovati hoče ljubezen do bližnjega, sam je pa noče poznati. Odbrujemo tudi korak našega poslanca, da se je uprl nagodbi z Ogrsko, ki je za naše kmetijstvo škodljiva. **Savinški kmet.**

Trbovlje. V nedeljo, dne 24. novembra ob 4. uri popoldne smo imeli pri g. Fortaju na Vodah volitev novega odbora narodne stranke pod predsedstvom dosedanjega zaslužnega predsednika g. trgovca Fr. Dežmana. V odbor so bili voljeni vsi stari odborniki in zraven teh še toliko novih tako, da šteje sedaj odbor 16 mož, kar nikakor ni preveč za tako veliko okrožje.

Odbor se je sestavil tako-le: predsednik: g. Franjo Dreo, posestnik v Trbovljah, podpredsednik g. Josip Mahkovec, trgovec v Trbovljah, I. tajnik g. Josip Velkaverh, učitelj v Trbovljah, II. tajnik g. Urban Koželj, v Hrastniku, blagajnik g. Dragotin Režun, uradnik brat. skladnice v Trbovljah; odborniki: gg. Ivan Golob, rudar v Trbovljah, Franc Dežman, trgovec v Trbovljah, Andrej Kukenberg, čevljar in posestnik v Trbovljah, Janko Forte, mesar in posestnik v Trbovljah, Vinko Šentjarc, v Hrastniku, Josip Roš, učitelj na Dolu, Ivan Drnovšek (Starc) kmet v Trbovljah, Ivan Urbajs, v Trbovljah, Jože Babič, v Trbovljah, Jurij Naglav, v Trbovljah, Ivo Pleskovič, vodja brat. skladnice v Trbovljah.

Obenem se je na tem zboru sklenilo, da se morajo vsako četrtletje pri somišljenikih pobirati prispevki za blagajno okr. odbora nar. stranke od katerih pripade del „narodnemu skladu“. Tudi so se odborniki zavezali v slučaju neopravičljive odsotnosti pri kaki odborovi seji plačati globo 2 K, kar bo pospešilo rednejšo ndeležbo in s to pripomoglo k resnejšemu delu, ter obenem doneslo blagajni marsikako krono.

Sploh je bilo na tem zboru zanimanje za stranko veliko, kar spričuje dejstvo, da se je ob tej priliki nabralo za narodni sklad 21 K, ki se odpošlje na uredništvo „Narodnega Lista“ v Celju.

V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši ob 4. uri popoldne v prostorih g. Andr. Kukenberga v Trbovljah odborova seja, ki naj se je radi važnosti gotovo ndeleže vsi odborniki, ki se s posebnim vabilom itak še o tem obvestijo.

Iz Murskega polja. Kaj bomo letos z našo živino kmetije začeli? Kaj polagali in s čim nastiljali? Tako se povprašujemo in v silnih skrbih obupno gledamo v bližajočo se zimo. Mesca aprila smo imeli še sneg na polji, kateri nam je pojedel polovico ozimine. Ko bi bili imeli kositi seno, imeli smo še polne travnike vode, blata in prodeca. Otavo pa nam je vzela suša. Zdaj bi morali spravljati steljo, a kako, ko je vedno mokro in že nam žuga mraz in sneg listje zakriti. Kaj nam je storiti? Ne kaže drugo, kakor živino poprodati ali pa krmo nakupiti. Pa kdo nam bode kupil živino, ko je nimamo s čim podrediti. Kje naj dobimo krmo, ko je vsakemu primanjkuje? Po drugih okrajih brigajo se poslanci za ponesrečene volilce, in delujejo na to, da se jim izposlujejo podpore.

Čujemo, da so v radgonskem okraju dobili poškodovanci že mesca maja podporo, dasi tam Mura ni napravila tako velike škode kakor pri nas. Tam pač imajo poslanca, ki se briga za svoje volilce. A za nas se nikdo ne briga. Roškar seveda nima časa. On mora hoditi v druge okraje hujskat proti drugim delavnim poslancem. Prišel je nekoč sicer nekoliko k nam pogledat, pa nič se mu ni vredno zdelo, da bi se o škodi kaj natančneje prepričal. Mudilo se mu je domu in imel je vse drugo bolj v glavi, kakor nas ponesrečence. Stavil je še potem v državnem in dež. zboru neki površni predlog in to je bilo vse, dasi bi bila njegova dolžnost, da dobi najnatančnejše podatke o škodi, in če treba ide od volilca do volilca in popiše škodo. Če bi Roškar opustil le dva ali tri hujskajoče shode, pa bi si lahko vso škodo natančno popisal. Pa po toči zvoniti je zastonj. Kar so nam drugi vsilili, to zdaj moramo imeti — dasi imajo namesto zmožnosti puhlost, namesto delavnosti ošabnost, — in tudi trpeti! Bog se nas usmili!

Bučevski kmetje.

Slovenski kmečki koledar

se razpošilja; prepričani smo, da bo vsakdo žrtvoval borno sotico 1 K 20 vin. za knjigo s tako bogato vsebino.

Ta knjiga, prva, izdana od narodne založbe, pa tudi kaže, da misli ista z vso resnobo na veliko kulturno delo. Zato je naloga vsakega zavednega narodnjaka, da pristopi kot član narodni založbi.

Seja glavnega odbora n. s.

dne 22. decembra 1907 ob pol 11. uri dopoldne. Na dnevnem redu v prvi vrsti izvolitev izvrševalnega odbora za bodoče leto ter raznih odsekov. Razgovor o mnogih drugih prevažnih zadevah. Ob eni uri pop.

shod zaupnikov celjskega volilnega okraja

(sodni okraji: Celje, Vransko, Gornjigrad, Konjice, Šmarje, Laško) Zavzeti je stališče glede dopolnilnih volitev. Po shodu zaupnikov

seja načelstva in nadzorstva narodne založbe.

Okrajni odbori! Pripravite se vestno na ta dan! Pripravite predloge!

Poučni tečaj

priredi narodna stranka dne 27., 28., 29. in 30. decembra v Celju. Obenem gredo pisma na okrajne odbore, naj nam naznani vsakteri par najrazumnejših, najagilnejših mladih mož iz ljudstva, kateri se bodo povabili v ta poučni tečaj, da vdobijo vpogled v vsa svetovna vprašanja. Natančne podatke objavimo.

Štajerske novice.

Kmetijske stanovske organizacije — vladni lakaji? Znano je, da se neštete kmetijske stanovske organizacije (tudi štajerska kmetijska družba) zavzele stališče proti nagodbi, kakoršna se hoče

skleniti z Ogrsko. Storiše so to z zgolj gospodarskega stališča, uvažujoč, da ne prinaša nagodba za kmetijstvo nobenih ugodnosti, ampak na drugi strani veliko škodo. Znano je dalje, da so kršč. socialci bili vsled tega silno vznemirjeni in so od vlade zahtevali, naj „prepove“ kmetijskim organizacijam se izražati proti nagodbi. Vlada je temu z veseljem ugodila in je že začela mašiti tem zastopnicam kmečkega stanu usta. Bivši poljedelski minister grof Auersperg je izdal brošuro, v kateri navaja razloge, zakaj je soppodpisal nagodbo. Gotovo je, da je to storil pod okriljem vlade in po njenem naročilu. Vlada je dala tiskati to brošuro (nemško!) na svoje stroške in jo je razposlala poštne prosto (na štajerskem jo je razpošiljala namestnija!) na vse kraje Avstrije. Vrhunec drznosti in politične nemoralnosti pa je, da je vlada prisilila celo c. kr. kmetijsko družbo štajersko, da v svojih glasilih, torej tudi v „Gospodarskem glasniku“, ne sme več nastopati proti nagodbi, da, celo, da je morala to nemško brošuro priložiti našim slovenskim članom kmetijske družbe v listu „Gosp. glasnik“. Tako se dela od strani vlade „mnenje“ za nagodbo, tako izrablja vlada svojo moč in maši usta kmetijskim korporacijam, češ, stori tako, ali pa ne dobiš od države in dežele več podpore. Žalosten znak koruptne, do kosti korumpirane avstrijske vladne politike! In taki politiki služijo naši klerikalci, se ji vdinjajo kakor sužnji in klečeplazijo pred vlado na kolenih, — poleg tega pa ne dosežejo za ljudstvo ničesar!

Zveza južnih Slovanov in klerikalci. Vzorna solidarnost v jngoslovanskem klubu ne da klerikalcem spati. Zato pošiljajo v svet najneumnejše vesti in tudi — v nemške liste. Tako so sporočili, da je predsednik dr. Ivčević izstopil iz Zveze. Seveda je vest od kraja do konca prav po klerikalno zlagana.

Podraženje živil in naša poslanca. „Slovenski Gosp.“ bode gotovo zopet brezsrčno hujskal proti Robleku in Ježovniku, češ, da sta glasovala za predlog proti podraženju živil, ki so ga sprožili soc. demokrati proti agrarcem, da sta torej glasovala protikmečko. — To bo seveda zopet le zlobito hujskanje in opozarjamo tozadevno na naš današnji članek o nagodbi, kjer je jasno povedano, zakaj sta poslanca glasovala za dotični predlog. Mi odobravamo to stališče dobro vedoč, da se mora v boju proti nagodbi uporabiti vsako sredstvo, posebno še, ako nikomur ni na škodo!

Volitve v brežiški okrajni zastop. Dr. Benkovič nam s svojo osebo podaja najlepši vzgled, kako politik ne sme postopati. V „Posav. straži“ se je obregnil ob „Narodni list“ in „Domovino“, ker sta pravočasno pozivala k opreznosti glede volitev v brežiški okrajni zastop, da bi narodna stvar škode ne trpela. Sam pa ni nič ukrenil, akoravno je poslanec brežiškega okraja. Ako je nadalje brzojavil v „Slovenca“, da se je v Brežicah zgodil škandal, da so se narodnonapredni volilci pogajali z Nemci, ako je konečno celo v židovsko „Tagespost“ poslal jednako brzojavko, s tem dobri stvari ni služil. Izvrševalni odbor in tudi brežiški okrajni odbor narodne stranke sta v ti zadevi storila vse, kar je v njuni moči, samo da bi volitve za Slovence častno izpadle. Resnici na ljubo povdarjamo tudi, da so narodnonapredni veleposestniki v ti zadevi slovenske koristi z vso odločnostjo branili in zastopali. Dočim so Nemci ponujali kompromis, vsled katerega bi oni imeli v okrajnem zastopu 17 zastopnikov, Slovenci pa 15, zahtevali so veleposestniki nasprotno razmerje in sploh odklonili vsak kompromis, po katerem bi imeli Nemci premoč. Zato gotovo niso zaslužili klerikalnih napadov. Kompromis sam na sebi ne bi bil napačen in bode najboljšo kazalo za obe slovenski in za nemško stranko, če se tak za obe strani sprejemljiv kompromis doseže. V nasprotnem slučaju so v svojih samoupravnih pravicah oškodovani Slovenci obeh strank in mogoče tudi Nemci, smejal bode se pa — vladni komisar. Narodnim veleposestnikom v brežiškem okraju pa kličemo: Držite se! Ne ozirajte se ne na klerikalno obrekovanje in ne na nemško vsiljevanje in rešite slovensko narodno čast! Vi odločujete svojo in slovensko usodo!

Celjski okrajni zastop. Tudi volitve v celjski okrajni zastop bomo imeli v najbližjih dneh. Slovenci brez razlike strank: Pozor!

Povodnje na Lavi pri Celju in okrajno glavarstvo. Že parkrat smo odločno zahtevali v imenu prebivalstva na Lavi, naj vendar glavarstvo zadevo kanalizacije ob železnici in regulacije Ložnice in Sušice kolikor mogoče pospeši. Pa kakor

je videti, tega noče storiti. Tudi poslanec Roblek se je že parkrat zavzel za to vprašanje i pri glavarstvu i v železniškem ministerstvu. Železniško ravnateljstvo v Beljaku je napravilo načrte, kako bi se dala ta zadeva, v kolikor se tiče žel. uprave, rešiti. Projektiralo je napravo dveh kanalov pod prevozno cesto čez železnico in sicer na severni in južni strani žel. proge. Železniško ministerstvo je načrte odobrilo in naročilo ravnateljstvu v Beljaku, naj jih izvede. Okrajni glavar pa je že tudi obljubil, da hoče izdati takoj ukaz za iztrebljenje grmovja iz strug obeh potokov. Vprašamo zopet, kaj je z zadevo? Prebivalci na Lavi se upravičeno boje nove povodnji — a v odstranitev te nevarnosti se še ni ukrenilo ničesar!

Volilni shod priredi poslanec Vinko Ježovnik dne 15. t. m. v Škalah pri Velenju ter bo poročal o delovanju državnega zbora.

Poslanec Ježovnik je dosegel za prebivalce svojega volilnega okraja, ki so bili poškodovani po toči in pozebi, 10.000 kron podpore in se bo svota razdelila potom okrajnih glavarstev. — Dne 2. t. m. je vložil prošnjo za ustanovitev poštne postaje v Novi Štifi ter za zvezo Nova Štifta-Gornjigrad-Kamnik. Trgovinski minister je dal že zadovoljivo izjavo. — Zaradi planinskih pašnikov v gornjegrajskem okraju je storil gosp. poslanec potrebne korake pri poljedelskem ministru.

„Novi Slovenski Štajerc“ nas je v svoji št. 33. napadel, češ, da nismo nič pisali o slovenskih poštinih uradnikih in o famoznem odloku poštnega ravnateljstva, da se morajo slovenski uradniki, ki hočejo iz nemških v slovenske kraje, seliti na svoje stroške. Priporočamo gospodom, naj vsaj tako natanko čitajo naš list, kakor ni njihov. Pisali smo o zadevi v št. 49. z dne 7. novembra v posebni notici in tudi v poročilu o seji glavnega odbora narodne stranke, v kateri se je o stvari istotako razpravljalo. Dozdaj smo se tudi mi za slov. uradništvo vsaj toliko zavzeli, kakor „N. Sl. Št.“. Opozarjamo tozadevno na interpelacije naših poslancev v državnem zboru! Prosimo objektivnosti!

Važna razsodba upravnega sodišča. Mariborski mestni občini je davčna oblast predpisala zemljiški davek od mestnega ljudskega vrta. Javni nasadi pa se smatrajo za krajevne trge in so prosti davka (zemljiškega). Zato je zahtevala občina, da se mestni nasadi nvrste med krajevne trge; propadla je v vseh inštancah ter se obrnila na upravno sodišče. In to je razveljavilo odlok finančnega ministerstva kot v postavi nentemeljen ter izreklo, da so javni trgi, oziroma tudi javni nasadi, prosti zemljiškega davka. V predležem slučaju je ministerstvo smatralo za potrebno predpisati zemljiški davek, ker je prostor izven obstoječega občinskega ozemlja na popolnoma nezazidanem ozemlju; a dokazano je, da je stavbna oblast že uradno določila ta prostor za javen park, in ker se je izdalo za sosedne prostore stavbeno dovoljenje in se izvedla parcelacija, je jasno, da se hoče tu napraviti javen prostor. Postavna določitev kakega prostora za javen prostor pa ima kot posledico oproščenje od zemljiškega davka. To v pouk vsem občinam, ki plačujejo zemljiški davek od javnih prostorov.

Knjigovodstveni tečaj priredi celjska Zadrugna Zveza dne 27., 28. in 29. dec. v Celju za voditelje kmečkih posojilnic.

Afera dr. Sernec-dr. Benkovič se je prala dne 2. t. m. pred okr. sodnijo v Kostanjevici. Dr. Benkovič je doživel sramoten poraz. Tožil je dr. Serneca po §§ 411. in 491. zaradi telesne poškodbe in razžaljenja časti, dr. Sernec pa je bil obsojen po § 496. k. p. na 40 K denarne kazni, torej po paragrafu, ki kaznuje — klofute. O razpravi in o nekaterih zanimivih straneh Benkovičevega značaja še bomo govorili.

Slovensko gledališče v Celju. Člani ljubljanskega gledališča prirede v nedeljo 8. t. m. ob 6 uri zvečer operetni večer, kojega čisti dobiček je namenjen celjski dijaški kuhinji.

Celje. Umrla je v soboto 30. nov. nenadno po kratki bolezn gospa Minka dr. Brenčičeva, roj. Praunseis, stara 43 let. — Dne 2. dec. je umrla žena pečarja Altzieblerja.

Namesto vancev na grob gospe dr. Brenčičeve so darovali razni celjski rodoljubi družbi sv. Cirila in Metoda 75 kron.

V „Deutsches Haus“ v Celju se je ustrelil neki trgovski potovalec. Ker se je napačno zapisal, ime ni znano. Baje to ni prvi tak slučaj. Nemci so tudi ta slučaj skrivnostno zakrivali, češ da bi trpel „renomé“ nemške hiše!

Nadzornik Dreflak in ponemčevanje šol. S tem vzornim vzgojiteljem se bavimo tudi na drugem mestu. Govori se pa tudi — in to bi bila, če je res, nečuvena drznost tega moža, govori se, da on daje v svoji pisarni sestavljati prošnje za uvedbo nemškega pouka na raznih slovenskih šolah. Če je to res — in prosimo tozadevnih podatkov! — potem moramo napovedati najhujši in brezobzirni boj človeku, ki svoje mesto izrablja v raznarodovanje naše dece. Gospod nadzornik, tudi Vi niste nedotakljivi!

Očka Ornig snujejo gospodinjstvo šolo in v milih besedah vabijo v „Štajercu“ slovenska dekleta v ta zavod (Ornigov harem št. 2.??). Baje se bodo tam učile kuhati itd. itd. O ti ljuba nemška skrb za naše slovenske punice! Jasno je ko beli dan, da je glavni Ornigov namen: vcepiti tem dekletom nemškega duha! Gospodinjstvo — je zadnja stvar!

Zboljšanje položaja poštnih uslužbencev. Letos je bilo prvič z decembrom imenovanih 260 oficijalov za nadoficijale in 220 asistentov za oficijale.

Staracesta pri Ljutomeru. V ponedeljek, 2. dec. ob 10. uri zvečer je nastal ogenj v Rudolfovem skednju, ki je upepelil Rudolfa in Jeseniku hiši in gospodarska poslopja. Ker je privrelo hitro mnogo ljudi, se je ogenj omejil ter se obrnil na sosedne hiše. Zavarovana sta oba.

Zaradi slovenščine pri najvišjem sodišču in pri graškem nadsodišču sta bila pri pravosodnem ministru dne 28. novembra poslanca Hribar in dr. Rybač ter sta zahtevala, naj izdajata obe imenovani inštanči v slovenskih pravih slovenske pravoreke. Izročila sta ministru tozadevno spomenico društva slovenskih odvetnikov. Minister je podal zadovoljivo izjavo.

Gradec. Na tehniki je napravil inženirski izpit Rudolf Kavčič, starešina „Tabora“.

Letošnje božične počitnice se bodo vsled ministerskega odloka na zavodih, kjer se počitnice vedno začnejo 24. dec., letos začele že 21. dec.

V Slovenski Bistrici je pri gradnji Narodnega doma padel z drugega nadstropja 22 letni zid. pomočnik Ivan Hojnik. Obležal je težko ranjen.

Slabo plačilo. Posestnik Robnik iz Šmartna pri Slov. Gradcu se je peljal s sejma iz Šoštanj doma. Medpotoma se je ustavil v gostilni, kjer je prisedel na njegov voz pos. sin Jernej Pogorevc. Ko je Robnik na vozu zaspal, je začel Pogorevc stikati po njegovih žepih. Robnik se vzbudi in spodi nadležnega gosta. Zato ga Pogorevc z nožem v rebra zabode.

Za strankini narodni sklad je nabral med naprednimi Slovenci v Kozjem gosp. Ljud. Ulčar 5 K. Narodnjaki, posnemajte!

Iz Gradca. Triglavani, zbrani na II. rednem obnem zboru, odločno soglašajo z resolucijami praškega in dunajskega dijaštva, ter protestirajo proti krivičnim nakanam vlade glede naših srednjih šol, kakor tudi obsojajo z ogorčenjem hinavsko stališče, katero zavzema del slovenskih zastopnikov, vsled gole strankarske zaslepljenosti v zadevi delitve prve državne gimnazije v Ljubljani.

170.000 kron podpore je izposloval posl. dr. Ploj za po toči poškodovane prebivalce ptujsko-ormoškega okraja.

Mariborsko moško učiteljsiše in nemška klika. Mariborska nemškutarija hoče izrabiti stavko učiteljsčnikov proti profesorju Majcenu. Modri mestni očetje so namreč v seji sklenili, da bodo storili vse, da se razmere na učiteljsišu uredi. Podali bodo po posl. Marckhlu interpelacijo, v kateri ne zahtevajo nič manj, nego da se odpravi Majcen in ravnatelj Schreiner in se nadomestita z Nemcem. Kličemo slovenske poslance na stražo in zahtevamo najodločnejšega nastopa!

Četrty letnik mariborskega učiteljsiša, ki je, kakor smo poročali, štrajkal pouk klerikalnega učitelja Majcena, je deželni šolski svet ukazal na nedoločen čas zapreti. Gospodje hočejo na vsak način vzdržati Majcena na površju. Kakor to obsojamo, smo jim vendar tudi hvaležni: slov. dijaki tega letnika bodo gotovo neomahljivi bojovníki proti nazadnjaštvu!

Javno vprašanje na c. kr. glavarstvo v Mariboru! Dobaj Štefan, prisežen lovec gosp. Pachnerja, je bil dne 24. oktobra 1907. pri c. kr. okr. sodniji v Mariboru obsojen radi tatvine (§ 460), a še vedno hodi s puško okoli. Vprašamo slavno c. kr. glavarstvo, kdo je kriv, da se z njim ne postopa po dež. postavi od 27. nov. 1881, § 6,

(odstavek e)? Kdo prevzame odgovornost, ako ta človek, ki je znan radi svoje surplosti, s puško v roki še nižje pade?! Ali tega strahu ne opravičuje jasno njegova afera iz Dupleka?! Glavarstvo, govori možato besedo!

„Križevska opekarna“. Snuje se družba, ki prevzame opekarno v Križevcih na Murskem polju. Osnuje se kot društvo z omejeno zavezo. Kapitala treba 300.000 kron in je najmanjši delež 500 K. O veliki važnosti tega podjetja spregovorimo v prihodnji številki, danes pozivljemo premožne rodoljube, da se udeležijo podjetja z deleži ter naznanijo to najkasneje do 10. t. m. g. dr. Karla Grossmanu v Ljutomeru.

Očka Wratschko so se v zadnjem „Štajercu“ razljutili. Ni jim prav, da so obsojeni. Odgovorili jim bomo nekoliko v prihodnji številki. V zabavo svojim čitateljem povemo danes samo, da dolžijo očka Wratschko župana Veberiča krive prisega in okrožno sodnijo — krive obsodbe. Nadjajo se, da bodo v Gradcu oproščeni, in potem bodo baje oni tožili Veberiča in — čujte! — tudi ministra. Ker minister je baje vsega kriv! Mogočen gospod so očka Wratschko! Ministru se gotovo že hlače tresejo! — Pa mislimo, da do vsega tega ne bo prišlo in da bodo očka Wratschko lepo odsedeli svojo kazen v spomin, kako se hodi „kompromisov“ sklepat in meseca julija rogoze rezat!!

Blizu Ponikve ob j. ž. je prijel stroj železniškega delavca Dečmana in ga težko ranil. Nesreče na južni železnici se neverjetno množijo.

V Ptuj so odvedli v preiskovalni zapor dva sodna pomožna uradnika zaradi nerednosti s koleki. Sodnik Glas bi se naj bil raje pobrigal za red v sodnijskem uradu, nego da je kot kandidat na shodih hujškal proti Slovincem.

V Žalcu je umrl dne 1. t. m. stavitelj orgelj g. I. Naraks st. Njegovo obrt je prevzel sin g. Fr. Naraks.

Blizu Laporja je odkril baje vitez Jenstein z Dunaja premogovnik z velikanskimi zalogami.

Maribor. Schiebl, pisar dr. Feldbacherja, o katerem smo poročali, da so ga zaradi raznih raznih sleparstev zaprli, je nagle smrti umrl. Nekateri pravijo, da se je obesil. Gotovega se ne ve nič.

Čitalnica v Slov. Bistrici je imela dne 1. t. m. občni zbor in si je izvolila predsednikom za bodoče leto gosp. Milana Vršiča. Ko se preseli v novo zidani Narodni dom, se začne živahnejše delovanje.

Grajska vas pri Gomilskem. Dne 28. nov. je umrl naš vrli župan, veleposestnik g. Mihael Rak, član okr. zastopa in krajn. šol. sveta, star 47 let. Vrlenu narodnjaku blag spomin!

Brežiška policija. Znani policaj Žerjav v Brežicah je dne 28. nov. brez vsega vzroka sunil s sabljo v prsi kmečkega fanta Urška iz Globokega in ga težko ranil. Kako dolgo bo mogla brežiška policija pod vladno patronanco uprizarjati taka nasilstva?!

Zaradi brežiške policije je v včerajšnji seji vložil interpelacijo posl. dr. Benkovič.

Št. Juri ob j. ž. Kmetijska podružnica ima dne 8. decembra ob 3. uri popoldne v dvorani g. Alojzije Nendi II. redni občni zbor s sledečimi točkami: 1. Pozdrav. 2. Letno poročilo tajnika in blagajnika. 3. Poročilo o razdelitvi petelinov starostajerske pasme. 4. Skupna naravnostna pošiljatev živine in njen namen. 5. O obmejnih klavnicah na poziv „Agrarne Centrale“. 6. Pončno predavanje g. pot. učitelja Goričana. 7. Obnovljenje ndnine in sprejem novih udov. 8. Zglasitev ozir. izvolitev delegatov za glavno skupščino. 9. Skupna naročitev raznih kmetijskih potrebščin, semen itd. 10. Razni predlogi. — Kmetovalci udje in neudje udeležite se v kolikor mogoče največjem številu tega za naše kmetijstvo važnega zborovanja in poprimite se Vam prekoristne stanovske organizacije!

Porotno sodišče v Mariboru. Dne 2. t. m. je bil obsojen na 10 let ječe 25 letni dninar Jožef Tacar, doma iz Drensekarebra, zaradi rop, ker je dne 27. sept. oropal hlapca Poherja, s katerim je najprej v neki krčmi popival, potem pa na potu domu ga napadel in oropal. — Na 6 let ječe je bil obsojen 20 letni zidarski pomočnik Jožef Fröschner v Mariboru, ker je 10. septembra v Mariboru z nožem zabodel brez vsakega povoda kočijaža Andreja Arnežiča.

Ženo ustrelil. Pred mariborsko poroto je bil obsojen na 9 let težke ječe Juri Dovnik iz Spodnjih Hoč, ker je ustrelil svojo ženo, s katero je bil v vednem prepiru in tudi nanjo ljubo-sumen.

Nemški listič „Marburger Presse“, nam Slovincem istotako sovražen kakor „Marburger Zeitung“, je prenehal izhajati. Nemški „publikum“ se je baje premalo zanimal za list.

Tečaj za vezenje. Firma Singer Co., delniška družba za šivalne stroje v Celju, Kolodvorska ul. 8., priredi od dne 5. do 21. dec. 1907. brezplačni poučni tečaj za umetno vezenje na Singerjevih original-strojih „Central-Bobbin“. Tečaj se vrši v gosposki ulici št. 8. nasproti hotelu nadvojvoda Ivan. Učne ure vsak dan od pol 9 do 12 ure dop. in od pol 2. do pol 5. ure popoldne.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Naprednjaki, pozor! Pod tem naslovom poziva „Naš list“ slovenske napredne stranke na Kranjskem posebej v ožigled bližajočim se deželnozborskim volitvam, naj si ustvarijo enotno bojno falango proti klerikalizmu.

Razstavo „Otrok“, to je razstavo, na kateri bi se predočilo občinstvu vse pripomočke za vzgoje otrok, misli prirediti slovensko žensko društvo v Ljubljani. Lepa misel!

Strossmayerjeva zapuščina znaša 1 milijon 385.000 kron in se v smislu oporoške razdeli na tri dele: en del za vzdrževanje stolne cerkve v Djakovem, en del za osnovanje dveh kanonikatov istotam in en del za vzdrževanje deškega semenišča v Oseku.

V Poljanah nad Škofjo Loko je umrla v 86. letu starosti Neža Tavčar, mati dr. Ivana Tavčarja, svoječasnega voditelja kranjske narodno-napredne stranke.

Žalostne razmere v Dalmaciji. V splitski „Pučki Slobodi“ piše nekdo: „Sprejemam liste, a na žalost jih ne more nihče čitati: imamo 10 vasi v okrožju Ogorja, pa nimamo niti ene ljudske šole. Sodi, narod, je-li to pravica in dostojno, da toliko mladine živi brez pouka?! Ali to je dobro za gospodo, ki z nami vlada. Dokler smo mi tako nenki, imajo oni polne žepe.“ — Hujše obsodbe avstrijske uprave ni mogoče! Pa še pravijo: pravica je podlaga države!

Občinske volitve v Pulju bodo najbrž razveljavljene. Kakor znano, so zmagali Lahi le vsled velikanskih sleparij.

Začasni vodja ljubljanske postaje južne železnice je postal g. Emerik Malovrh. Mnogoletni zatiralec delavstva in ponemčevalec Guttman je šel v pokoj.

Vina so pridelali letos na Primorskem nad 1 milijon hektolitrov.

Klerikalni list osnujejo z novim letom v Trstu pod imenom „Trst“ kot tednik.

Nemškega deželnega šolskega nadzornika za nemške šole na Kranjskem namerava vlada imenovati. S tem bi dobili Nemci večino v deželnem šolskem svetu — in kaj bi to pomenilo za slovensko šolstvo na Kranjskem, o tem naj premišljajo klerikalci, ki so pripomogli Nemcem do II. nemške gimnazije na Kranjskem. Ta drzni napad na Slovenstvo mora slovenska javnost z vso odločnostjo odbiti. Morda se pa vendar tudi klerikalcem zbudi vest?!

Proti podraženju živil so priredili socijalisti dne 1. t. m. shod v Pragi. Udeležilo se je shoda 4000 ljudi.

Proti zatiranju Poljakov na Pruskem se je vršil dne 1. t. m. velikanski shod v Lvovu na Gališkem. Udeležilo se je shoda nad deset tisoč ljudi. Pri demonstraciji po shodu so sežgali sliko nemškega cesarja Viljema.

Pri občinskih volitvah na Srbskem si je priborila vladna radikalna stranka nad $\frac{3}{5}$ vseh občin. To kaže, da uživa vlada zaupanje ljudstva.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko se je v soboto osnovalo.

„Korošec“ in „Mir“. Prav neprijetno je kolovodjem pri „Miru“, da je nastopil novi slovenski koroški list tako odločno za probujo koroških Slovencev. Zato se je v zadnji številki v uvodniku izpsoval in sicer jako temeljito, a obenem tako pobalinsko, kakor je tega zmožen samo Podgore ali dr. Brejce. Prepričani smo, da bo „Korošec“ šel preko tega na dnevni red.

Pred ljubljanskim porotnim sodiščem je bila obsojena v smrt na večalih 39 letna delavka Marija Rozman, ker je zastrepila svojega 6 letnega sinčka. Pravi, da ji je bil „na poti“ in ker je bil na eno oko slep, so se ljudje iz nje norčevali. Tudi se je hotela omožiti.

MISLITE NA „NARODNO ZALOŽBO“!

Vljudno vabimo k pristopu k „Narodni založbi v Celju“. Deleži so po 100 K, 20 K, ali 10 K. Vsak narodnjak bodi član te zadrage. Pristopni list in pravila se vsakomur na njega željo vpošljejo. **Načelstvo „narodne založbe“.**

Razne novosti.

Velikanski zrakoplov „Patrie“ francoskega vojnega ministerstva, ki je stal več milijonov frankov, je iztrgal v ponedeljek veter 200 osebam iz rok in ga odnesel.

Županom v Rimu je voljen Žid in vodja framazonov Arnošt Nathan. Vsekakor čudna usoda papeške stolice.

2 milijona 600.000 kron je daroval ameriški milijonar Rockefeller v medicinske namene.

Velik požar. V Kladnju blizu Sarajeva je požar uničil 14 trgovin; škode je za 100.000 K.

Novo dopisnice so se izdale. Naslovna stran je razdeljena v dva dela, v enem se bo lahko še pisalo.

Strašen umor. Trgovec Lück iz Šarlotenburga je umoril očeta, njegovo gospodinjjo, ženo svojega brata in še neko žensko, nato pa se je na pokopališču ustrelil. Hotel je imeti od svoje rodbine denar, pa ga ni dobil.

Stoletna pravda se je nedavno temu končala pri Stanteskem okrožnem sodišču v Ameriki. Tožba je bila zaradi dedščine v znesku 100.000 dolarjev. S pravdo so imeli opravka že vsi tamošnji odvetniki. Dedičev je sedaj nad 400. Pred par leti je umrl kot 96letni starček neki dedič, ki je bil imenovan v prvi tožbi že kot dete.

Gospodarski paberki.

Zajec in karbolinej.

Pred letom se je priporočal karbolinej v varstvo sadnega drevja proti obgrizovanju zajca. Na Nemškem, Saksonskem in Južni Ameriki (Buenos Aires) so se vršili razni poizkusi, kako uporabljati karbolinej proti nalezljivim boleznim sadnega drevja in proti zajčjemu zobu. Izkusi so trajali 3 leta in vsi pomologi imenovanih dežel so prišli do globokega prepričanja, da je karbolinej vesoljno sredstvo za vse drevesne bolezni, kakor fusikladij, rak, smolni tok, krvna uš itd. Za danes hočem le kolikor mogoče jasno razložiti, kako se rabi karbolinej proti zajčjemu obgrizenju.

I. Lastna izkušnja.

Pred letom berem v velikem znanstveno gospodarskem listu iz Erfurta, kako rabiti karbolinej na sadnem drevju, da ga zajec ne obgrize. Premisliti in poskusiti je eno. Na dvoru in v sadonosniku se je sadno drevo namazalo s karbolinejem po danem receptu. In glej! Ko zapade sneg in pritisne mraz (lanska zima), so zajci prihajali iz bližnjega gozda. Sled je bil tako očividni, da bi vsak otrok spoznal zajčjo stopinjo, da celo široko izhoden tir. Kam so jo udarili? Naravnost v sadonosnik k neobvezanemu drevju. Skakal je zajček okrog debla, se vspenjal kvišku — lotil se pa skorje ni. Povohal je in šel k drugemu. Tam ravnotako; in tudi pri vseh ostalih. Pogledat grem in niti enega se ni lotil.

II. Kaj pa na spomlad?

Ko je sneg skupnel v toplem solncu, so se popki odprli in zelenelo in cveto je, da je bilo veselje gledati. Med rastjem do jeseni nisem opazil nobene škode na deblu, marveč suha in raskava skorja se je odluščila in izrastla je mlada, nova. Nisem opazil, da bi slabeje poganjalo in rastlo. No pa še eno. 6 dreves se je moralo zaradi pomanjkanja prostora izkopati in presaditi. Niso se posušila, marveč sem prepričan, da cirkulacija hranilnih tokov ni preprečena. Bila so debla 16 letna. Torej karbolinej ne škoduje kakor hočejo drugi dokazati. Samo treba je strogo se držati vzorca za zmes in dobro je.

III. Kakšen karbolinej se naj kupi?

Dvojen karbolinej dobiš pri trgovcu. Prvič takega, ki debelo teče, kakor bučno olje. In ta je za uporabo, drugi ne. Slabeje kakovosti je oni, ki teče kakor petrolej ali voda. To ni pravi karbolinej, marveč zmes iz petroleja in karbolne kisline. Kdor uporabi takšen karbolinej, uniči drevesno skorjo s karbolno kislino. Torej pozor!

IV. Česa rabiš?

Karbolinej dobre kakovosti, nekaj apnene vode, svežega govejega blata in ometih za mazanje.

V. V koliki meri ga je vzeti?

Za mazanje. 1. Pri starem drevesu z raskavo skorjo od 16—20—40 leta 50% karbolineja omenjene kakovosti. Torej na 10 litrov vode 5 litrov karbolineja.

2. Za mlado drevje 20% karbolineja. Torej na 5 litrov vode 1 liter karbolineja.

VI. Kako si ga pripravim?

Preskrbi si gašeno apno in svežega govejega blata.

A. 1. Gašeno apno raztopi v topli vodi, da dobiš apneno vodo.

2. Sveže goveje blato razmoči v mlačni vodi na srednje gosto tvarino.

B. Za mazanje razgrej vodo skoraj do vrenja, za starejša drevesa v razmerju 10 l za 5 l karbolineja ali za mlada drevesa 5 l vode na 1 lit. karbolineja.

Pri kuhanju vode karbolineja nikakor ne prilivati.

2. Posodo z dobro razgreto vodo odstrani od ognja in prilij na 10 litrov vode že zmerjenih 5 litrov karbolineja med vednim mešanjem s kolom ali čim drugim.

Mešati se mora, ker se drugače karbolinej ne razkroji. — Na mrzlo vodo se karbolinej ne sme vlivati, ker sesede kakor topla kri na mrzlem zraku. — Tudi ne prilivaj apnene vode ali razmočenega blata, če je mrzlo.

3. Ko si vodo in karbolinej dobro premešal, prilij najprej mlačno apneno vodo, približno 1 do 2 litra. Nato vzemi ščet ali čopič in pomaži po drevesni skorji; ako se pozna na skorji sivobelkasto, imaš dovolj apna pridjanega, če se pa ne vidi sivobelkasti sled, še moraš apna dodjati. To pa zaradi tega, ker čisti karbolinej z vodo ne zapusti nobenega sledu in ne veš, kje si mazal, kje ne.

4. Vsej primesi lahko še dodaš toliko razmočenega blata, kolikor se ti zdi, da bo tvarina dovolj gosta.

5. Mažeš lahko s ščetom ali ometihom gori do razcepa vej in tudi debele drevesne veje.

6. Za prvi poskus vzemi le 10 l vode na 5 lit. karbolineja ali 5 l vode na 1 l karbolineja, da se naučiš ravnanja s to tvarino.

7. Stara drevesa:

Za 2 $\times$ 10 l vode vzemi — 2 $\times$ 5 l karbol.
3 $\times$ 10 l „ — 3 $\times$ 5 l „
4 $\times$ 10 l „ — 4 $\times$ 5 l „ itd.

Mlada drevesa:

Na 2 $\times$ 5 l vode vzemi — 2 $\times$ 1 l karbol.
3 $\times$ 5 l „ — 3 $\times$ 1 l „
4 $\times$ 5 l „ — 4 $\times$ 1 l „ itd.

8. Maži le v suhem vremenu in večkrat; če se je prvokrat posušilo, namaži še dvakrat in večkrat.

Ako tako ravnaš, bo tvoj trud z uspehom poplačan.

Komur je kaj neumljivo, sem mu vselej na razpolago. Priloži naj znamko za 10 vin. za odgovor.

R. Mejovšek

učitelj v Hočah pri Mariboru.

Hmeljarji, poskusite gnojiti hmelj z umetnimi gnojili?

(Nadaljevanje.)

Uspeh umetnega gnojenja ne sme nikdar izostati, če gnojimo pravilno in z vsemi gnojili, ki spravijo v zemljo vse one hranilne snovi, brez katerih ne more nobena rastlina bujno in čvrsto uspevati. Namen umetnih gnojil pač ni vedno, da bi kolikor mogoče največ hmelja pridelali, če ž njimi gnojimo, ampak velike važnosti in vrednosti je tudi, da se kakovost hmelja zboljša. Pogosto pač vsled raznih okoliščin ni možno hmelja v veliki množini pridelati; če pa je njegova kakovost prve vrste, so umetna gnojila svojo nalogo dobro rešila.

Vsakemu hmeljarju je znano, da hmelj boljše kakovosti veliko lažje skupi in da se takšen tudi mnogo dražje prodaja. Velika množina hmelja torej ni vedno merodajna. Tako nam poroča letos hmeljar iz Savinske doline, da letošnja letina hmelja ni bila bogata in slabša kakor lansko leto. Prodajal je le hmelj, kateremu je gnojil z umetnimi gnojili, kot prima-blogo, dočim je bil ostali negnojeni hmelj veliko slabši in manj vreden.

Ker razločujemo različna umetna gnojila, razna podnebja in mnogo vrst zemlje (ilovica, pesek, publicia itd.), je pač tudi upliv umetnih gnojil na rastline vsled teh različnih razmer raznovrsten in je težavno prav natanko določiti, katera umetna gnojila so za ta ali oni kraj, za to ali ono zemljo najboljše in katera umetna gnojila bi nam največ dobička prinesla. Če hočemo umetna gnojila rabiti, pač moramo prej vedeti, ali se nam njih poraba tudi splača ali ne. Za umetna gnojila moramo denar izdati in zato se bo umen hmeljar tudi prej prepričal, ali mu je umetno gnojenje tudi pridelke zvišalo, da je ta večji pridelek stroške za umetna gnojila poplačal in še mu je vrhu tega nekaj čistega dobička ostalo. O tem se vsak hmeljar prav lahko in na prav navaden način do dobrega prepriča in hočemo dalje o tem govoriti prihodnjič.

(Dalje sledi.)

Zadnja poročila.

Slovenske tečaje za analfabete (nepismene) ustanovi tržaški magistrat v tržaški okolici.

Gornja Radgona. Novi okrajni odbor je dne 3. t. m. prevzel okr. blagajno in uradne posle. V blagajni ki se je oklenila 30. septembra se je našlo celih 90 kron 55 vin.

V Št. Petru pod Sv. Gorami se je dne 1. t. m. ustanovilo bralno društvo, ki je bilo že davno prepotrebno. Narodnjaki v okraju, na potu prosvetnega dela naprej!

Poročilo železniškega odseka o belokranjski in dalmatinski železnici, ki je sestavil poročevalac Hribar, je zbornici predložen in vzbuja vsled svoje vsestranosti splošno zanimanje.

Književnost.

Venček triglasnih narodnih pesmi za šolo in dom. I. Sestavil, izdal in založil Anton Kosi, učitelj v Središču. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani 1907. l. Cena 25 h. S to lepo zbirko nam je podaril g. Kosi, ki o njem smelo trdimo, da je eden najmarljivejših naših literatov na polju mladinske literature, šopek jako spretno in preprosto harmoniziranih narodnih pesmi, ki jih vsem prijateljem glasbe te vrste toplo priporočamo. Veseli nas, da je izšlo delo v „Učiteljski tiskarni“. Upamo, da stori g. Kosi tudi v prihodnje tako

Društvene vesti.

Vransko. (Miklavžev večer). Št. pavelka godba koncertira v četrtek 5. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni gospe Šentakove.

Iz Št. Petra v Sav. dolini se nam poroča, da se je na lovski veselici dne 17. t. m. pri streljanju divjega presiča in na ribniku v prostorih Flisove gostilne nabrala svota 34 K 64 vin., izdalo se je 38 K. 50 vin., torej je ostal čist dobiček 6 K 14 vin., kateri je namenjen ubogi šolski mladini v Št. Petru v Sav. dolini. Ravno v ta namen so darovali: g. V. Ušen 1 K, g. i. g. Dreščik 2 K, Vrtnar v nov. Klostu 20 v.; Franc Gorič 20 v.; Mart. Cede 10 v.; J. Zelenko, oskrbnik 1 K; J. Terjav St. Jurij ob Taboru 1 K; rodbina Planštein 1 K; J. Baloh 10 v.; K. Dušič 10 vin.; Karl ... 20 v.; A. Medvet 20 v.; domača gosliničarka 1 K; Andrej Flis 1 K; namestnik postajenačelnika 1 K; najdena 1 K. Skupaj 17 K, 24 v., katera svota bode oddana načelstvu ljudske šole v Št. Petru v Sav. dolini.

Čebelarstva podružnica za ptujsko okolico priredi svoj redni občni zbor dne 8. t. m. v goslini g. P. Kurež-a v Podvincih s sledečim sporedom: Letno poročilo predsednika g. P. Horvata; letno poročilo blagajnika g. P. Kureža; Volitev novega odbora za prihodnje leto; slučajnosti. — K obliini udeležbi vabi vljudno odbor vse čebelarjem in tudi one, kateri še niso udi.

Slov. pevsko društvo v Ljutomeru ima v ponedeljek dne 9. decembra 1907 ob 7. uri zvečer v gostilni g. F. Seršena svoj redni občni zbor.

XX. občni zbor „Podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju“ bo v soboto 7. decembra t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih „Slov. Besede“, I. Drachengasse 3.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani opozarja rodoljube, da se družbeni koledar še vedno razpošilja in bo v teku enega tedna razposlan. Če se je pomotoma kedo izpustil, prosimo prav vljudno, da se blagovoli po preteku tega časa pri družbi sv. Cirila in Metoda oglasiti, ustregli mu bomo prav radi. To pa radi tega objavimo, da se na isti naslov ne bo poslalo po več eksemplarov.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so sklenila svoje dopise kolekovati z narodnim kolekom sledeča županstva: Banjeloška in Krtina.

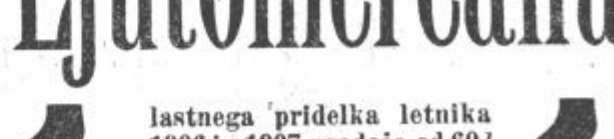
198

Pristnega

Ljutomerčana

lastnega pridelka letnika 1906 in 1907 prodaja od 60 l naprej liter po 52 do 64 vin.

Ivan Kočevlar v Središču,

pošta in železn. postaja
Središče.

10—4

Odprto pismo g. Tratniku, kaplanu v Rajhenburgu.

Proti temu v zadnji številki „Nar. Lista“ natisnjenemu pismu mi je dolžnost, podati sledečo

izjavo:

Pismo sem res izročil pred odhodom na Dunaj sokolskemu odboru v St. Jurju. Na podlagi dopisa g. Tr. z dne 28. okt. t. l. pa sva zadevo popolnoma sporazumno uravnala, tako da je gornje pismo postalo brezpomembno, o čimer sem takoj natanko obvestil sl. odbor. Odgovora nisem dobil, pač pa se je storila z neosnovano objavo mojega „odstopnega“ pisma g. Tratniku gotovo mu neprijetna krivica. Zakaj? Ne vem. Podrobnosti ne spadajo v javnost in so sl. odboru vše znane. Obžalujem odkritosrčno, kar se je sicer brez moje krivde zgodilo, in pričakujem pojasnila od sl. odbora, ker ne trpim, da se na moje ime dela komurkoli krivica.

Zahvaljuje se za uslugo, prosim, da se objavi to kakor v smislu postave.

Z odličnim spoštovanjem

kand. fil. **Ivan Kristan.**

DUNAJ VII/3. Bernárdg. 39.

Z ozirom na inserat v zadnji številki o razpisu službe redarja v Šmarji pri Jelšah pripominjamo, da se je vrnila neljuba pomota. Prošnje je vložiti ne do 30., ampak **do 10. decembra.**

Mizarske pomočnike

sprejme takoj v stalno delo

JOSIP LAMPRET

mizarska delavnica s stroji v Šoštanju pri Celju. 220 3-1

Lepo posestvo v lepi legi, 10 minut od St. Pavla, četrt ure od tovarne, hiša in gospodarsko poslopje novo postavljeno, 10 oralov njiv, travnikov in gozda. Kakor tudi par minut oddaljena novozidana hiša s sadonosnikom se proda ali skupno ali na drobno. Vse je v najboljšem stanju in tudi pripravno za gostilno ali drugo obrt. Zraven je tudi hmeljišče z 2500 sadeži in brajda. Popraša se naj pri posestniku **Mihaelu Cestniku** v St. Lovrenca pri St. Pavlu pri Preboldu h. št. 56. 213 6-3

Velika

božična in novoletna prodaja po znižanih cenah se vrši od 1. do 31. decembra z sledečimi predmeti:

Moderne srajce, ovratniki in kravate, pleteno zimsko perilo, glaze in pletene rokavice, žepni robci in nogavice, garniture za postelje in mize, odeje volnene in satinaste, preproge in zastori, namizni prte in servjete, belo platno za perilo in prtice, Moderne šerpe in robci, volneno blago za ženske in sukno za moške obleke.

Na drobno in na debelo

R. Stermecki,
Celje.

Zahvala.

Ginjenim srcem se zahvaljujem tem potom za vsestranske dokaze odkritosrčnega sočutja, podane mi povodom bolezn in smrti ljubljene mi soproga, oziroma očeta in brata, gospoda

Mihaela Rak-a

veleposestnika in župana v Grajski vasi.

Posebno zahvalo izrekam veleč. g. dekanu Hriberniku za ginljivo nagrobnico kakor tudi ostali č. duhovščini za spremstvo, cenj. učiteljstvu gomilskemu, ki se je potrudilo s šolsko mladino na pokojnikov dom, slav. občinskemu odboru gomilskemu in grajskemu, sl. domači požarni bramb. blagorod. g. dr. Kunstu in g. Zanierju, ter vsem ljubim sosedom, prijateljem in znanecem, ki so nas tolažili ob toli bridkih urah pokojnikove bolezn in smrti, ter od blizu in daleč prihiteli izkazati rajniku zadnjo čast.

V GRAJSKI VASI, dne 2. grudnia 1907.

Neža Rak

v lastnem kakor tudi v imenu vseh sorodnikov.

Ljutomerčana

zajamčeno pristno vino le iz ormoškega okraja raznih letnikov ima **veliko množino** po nizkih cenah **na prodaj**

Kletarsko društvo v Ormoži.

Kdor želi kupiti **uro, srebrnino ali zlatino**, naj se obrne na največjo in najcenejšo tvrdko

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga niklastih, jeklenih, srebrnih in zlatih žepnih ur, budilk, vsakovrstnih stenskih ur, srebrnih in zlatih prstanov, uhanov, zapestnic, verižic, priveskov itd. Velika izber **očal, naočnikov**, zdravniških in drugih **termometrov, barometrov, tehtnic** za vino, mošt, žganje itd. Prosim, **oglejte** si mojo trgovino in zalogo.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Naročite cenike, katere razpošiljam 102 **zastonj in poštne prosto.** 26-10

Točna postrežba! Nizke cene!

Pristno bizeljsko in domače vino se toči v gostilni

„Skalna klet“

Ustanovljena leta 1881.

Rezervni zaklad K 97.153-16

Savinska posojilnica

Žalec

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema in obrestuje hranilne vloge počenši s 15. nov. 1907

po 5%

Ravnateljstvo.

Prošnja. Vse p. n. rodoljube, ki imajo kaj knjig na razpolago, prosimo, da blagovolijo katere koli slati v serho ustanovitve ljudske knjižnice pri Sv. Štefanu. Hvalačno se sprejemajo tudi denarni prispevki; s to prošnjo se obračamo zlasti na naše p. n. denarne zavode. Komur je na srcu blagor in izobrazba ljudstva, naj blagohotno upošteva to prošnjo. Prispevki naj se blagovolijo pošiljati na naslov: **Pavel Flerč, nadučitelj, Sv. Štefan,** p. Šmarje pri Jelšah.

Prostovoljno se prodaja posestvo

v Zabukovji pri Sevnici. Cena 13.000 Kron. Z vsemi gospodarskimi poslopi. — Več pove uredništvo „Narodnega Lista“ 219 1

